

Eduskunnan ympäristövaliokunnan asiantuntijakuuleminen**Asia: Valtioneuvoston U-kirjelmä eduskunnalle eurooppalaisesta ilmastolaista (U11/2020 vp)****Täydennys asiantuntijalausuntoon**

Komission ehdotusta käsiteltiin neuvoston ympäristötyöryhmässä 25.5.2020. Tässä yhteydessä keskusteluun nousivat oikeudelliset kysymykset, jotka liittyvät erityisesti delegoitujen säädösten käyttöön kehityspolun määrittämisessä vuosien 2030-2050 välille. Lisäksi jäsenvaltioiden kysymykset koskivat ilmastoneutraaliuden määritelmää, ilmastoneutraaliustavoitteen asettamista unionitason lisäksi jäsenmaatasolla, 2030-tavoitteen korotusta sekä eräitä muita asetusehdotuksen artikloita.

Työryhmän kokouksessa neuvoston oikeuspalvelu totesi ehdotuksen oikeusperustan (SEUT 192 artiklan 1 kohta; ympäristö) asianmukaiseksi. Ehdotus hyväksytään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä. Sen sijaan komission ehdotus määritellä kehityspolku delegoiduilla säädöksillä ei ole neuvoston oikeuspalvelun näkemyksen mukaan EU:n perussopimusten mukainen, koska ehdotuksen 3 artiklan 3 kohdan kriteerit jättävät yleisyydessään ja avoimuudessaan tilaa poliittiselle harkinnalle ja punninnoille, jotka kuuluvat EU:n lainsäätäjälle (Euroopan parlamentti ja neuvosto).

Myös Euroopan parlamentin raportööri on mietintöluonnoksessaan esittänyt, ettei kehityspolusta säädettäisi delegoiduilla säädöksillä. Raportöörin ehdotus vastaa parlamentin oikeuspalvelun kirjallista lausuntoa, jonka mukaan ehdotus delegoitujen säädösten käyttämisestä kehityspolun määrittämisessä komission esittämällä tavalla ei ole asianmukainen.

Valtioneuvosto on myös kiinnittänyt asiaan huomiota ja haluaa tarkemmin selvittää delegoitujen säädösten käyttöä kehityspolun määrittämiseen komission esittämällä tavalla. Valtioneuvosto myös toteaa kannassaan, että nykyisen käytännön mukaan jäsenvaltiot päättävät ilmastotavoitteiden yleistavoitteista.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 290 artiklan mukaan delegoiduilla säädöksillä voidaan täydentää tai muuttaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen muita kuin keskeisiä osia. Delegoidun säädöksen vastustaminen parlamentissa tai neuvostossa on käytännössä hyvin harvinaista ja tuolloin on lähinnä kyse tilanteesta, jossa komission on katsottu ylittäneen lainsäätäjän sille siirtämän toimivallan tai käyttäneen sitä väärin.

Keskustelu kehityspolun määrittämisestä kytkeytyy myös EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoitteen korottamiseen ja päätöksentekoon vuoteen 2050 saakka ulottuvista tavoitteista. Asetusehdotuksessa todetaan, että komissio laatii erillisen vaikutustenarvioinnin ja suunnitelman vuoden 2030 päästövähennystavoitteen kiristämisestä syyskuuhun 2020 mennessä. Avoinna tässä vaiheessa kuitenkin on, missä vaiheessa komissio ehdottaa muutetun 2030 tavoitteen sisällyttämistä ilmastolakiehdotukseen muuttamalla alkuperäistä ehdotustaan. Asialla on vaikutusta siihen, päätetäänkö 2030-tavoitteen kiristämisestä neuvostossa ja parlamentissa osana ilmastolakiehdotuksen käsittelyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä vai Eurooppa-neuvostossa, kuten tähän mennessä on menetelty.

Valtioneuvosto tarkentaa kantaansa ja täydentää sitä asetusehdotuksen käsittelyn aikana esille nousevien asioiden osalta.